

Bilag 2: Handlingsplaner til Revisionsrapport- Regnskabsbøgføring, forretningsgange og interne kontroller

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
4.1 Design og implementering af forretningsgange vedrørende Kvantum	<p>Det er vores vurdering, at driftsoverdragelsen fra Programmet til KS på dele af kreditorprocessen er forløbet hensigtsmæssigt og betryggende, mens dette ikke har været tilfældet på debitorprocessen.</p> <p>Samlet set er det vores vurdering, at implementeringen af processerne vedrørende Kvantum endnu ikke er organisatorisk forankret og enhederne i KS endnu ikke har taget det fornødne ejerskab for processerne herunder at udføre de krævede handlinger og interne kontroller. Dette har løbende i 2017 givet visse udfordringer.</p> <p>Endelig er flere af de generelle regnskabsprocesser ikke udført fuldt ud eller kun delvist.</p> <p>Dette har løbende i 2017 givet udfordringer ikke mindst i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2017 vedrørende opgaverne fejlkonti, systemafstemninger og afstemning af balancekonti.</p> <p>Programmet, som er ansvarlig for implementering af Kvantum i Københavns Kommune, designede tidligt i projektet end-2-end processer som en del af de 3 gates, som det er besluttet, at Programmet skal følge i forbindelse med implementeringen.</p> <p>Gate 1 tilsiger at ”De nye administrative processer end-2-end er beskrevet og accepteret med inddragelse af brugerne og revisionen”.</p> <p>Deloitte gennemgik medio 2016 de designede end-2-end processer uden væsentlige bemærkninger. Herudover har programmet for flere af de designede end-2-end processer udarbejdet Fælles obligatoriske forretningsgange med risikovurderinger og designet interne kontroller, der kan reducere de identificerede risici.</p> <p>KS Servicekatalog og Arbejdsprogram m.v. for 2018, som er forelagt forskellige økonomikredse i kommunen i december 2017, understøtter vores vurdering, og samlet er vurderingen</p>	<p>Det henstilles, at KS løbende udfører de aftalte regnskabsopgaver i en kvalitet, der sikrer valide regnskabsoplysninger og sikker drift for forvaltningerne, efter overgangen til Kvantum.</p> <p>Det henstilles endvidere, at KS hurtigst muligt får afsluttet den organisatoriske implementering af Kvantum i KS, og får tilpasset arbejdstilrettelæggelsen således, at denne bedst muligt understøtter SAP-standard.</p> <p>Alle væsentlige driftsprocesser skal identificeres og forretningsgangene designes og implementeres, herunder skal de interne kontroller udføres som en del af de daglige rutiner.</p> <p>Endeligt bør det sikres, at forvaltningerne modtager den nødvendige ledelsesinformation på økonomiområdet.</p> <p>Kvalitetsstandard, der gælder for udarbejdelse af forretningsgange i Københavns Kommune inkl. risikovurdering og kompenserende kontroller, skal anvendes på alle væsentlige processer, og de endelige forretningsgange skal godkendes i de rigtige foraer.</p>		<p>Center for Finans har igangsat projektet CF 2.0, hvis formål er, at implementere en normal driftssituation i CF efter udrulningen af SAP, samt sikre ejerskab af denne i organisationen.</p> <p>Et spor i dette projekt er, at væsentlige processer identificeres, og der foretages en vugge-til grav gennemgang af processen, herunder identifikation af risici og afdækning af kontroller. Desuden vil de automatiske kontroller beskrevet i forretningsgangene blive testet.</p> <p>Ledelsesinformation på økonomiområdet indgår i ERP fase 2, hvor der vil ske en fortsættelse af arbejdet med rapporteringsmiljøet, herunder supplere de eksisterende standardrapporter og udbygge grundlaget for dækkende ledelsesrapportering i Københavns Kommune.</p> <p>De nævnte handlinger i projekt CF 2.0 vil være gennemført 30. juni 2018.</p>

	<p>fra KS, at man først forventer normal drift i Q4 2018.</p> <p>Ovenstående gør sig ligeledes gældende vedrørende processerne stamdata og autorisationer og anlæg. Stamdata og delvist autorisationer er overdraget til KS 1. december 2017. Autorisationer er fuldt ud overdraget til KS ultimo februar 2018.</p>			
--	---	--	--	--

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Bilagskontrol	<p>I forbindelse med vores revision har vi konstateret, at den kontrol, der er designet til i noget omfang at være kompenserende for enegodkendelse af bilag under 10.000 kr., ikke er implementeret i KS for de forvaltninger, der er overgået til Kvantum i løbet af 2017.</p> <p>Jf. KK's forretningscirkulære "Indkøb" skal alt indkøb under en fastsat beløbsgrænse godkendes af én dertil bemyndiget person.</p> <p>Alt indkøb over beløbsgrænsen skal godkendes af to dertil bemyndigede personer, uanset om godkendelsen foretages i økonomisystemet, i fagsystemer med integration til økonomisystemet eller manuelt. Beløbsgrænsen er i forretningsgangene for indkøb og kreditor fastsat til 10 t.kr.</p> <p>Enegodkendelse af fakturaer indeholder en iboende risiko for besvigelser. For at kompensere for den øgede besvigelserisiko er det besluttet, at der i KS skal være designet og implementeret en stikprøvevis kontrol af fakturaer u/ 10.000 kr. (kontrolanalyse).</p>	<p>På tidspunktet for revisionens afslutning var kontrollen ikke udført i overensstemmelse med kommunens regler.</p> <p>KS var enige heri og igangsatte processen med at implementere kontrollen med tilbagevirkende kraft.</p> <p>Vi har i februar måned 2018 modtaget dokumentation for, at kontrollen er foretaget for hele 2017.</p> <p>Det skal henstilles, at kontrollen udføres løbende som en del af de løbende rutiner i KS og i overensstemmelse med kommunens regler.</p> <p>Bemærkningen er således lukket i 2018 ved at KS har udført kontrollen.</p>		<p>Kontrollen er sat i drift, og sker pt. på baggrund af et datasæt, som leveres fra KMD.</p> <p>På nuværende tidspunkt er processen, at KS modtager et datasæt fra KMD via ERP programmet. KS skal selv kunne trække data, og afventer vejledning/adgang hertil således, at dataudtræk og kontrol kan udføres løbende, uafhængigt af KMD.</p>

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
4.2 Autorisationer	Ved vores revision har vi konstateret, at enkelte driftsmedarbejdere har direkte adgang til bogføring af fakturaer til betaling i Kvantum uden om Work flow.	Det henstilles, at der etableres systemunderstøttet funktionsadskillelse alle steder i fakturagodkendelsesprocessen.		<p>Handlingsplanen er under udarbejdelse.</p> <p>Handlingsplanen omfatter en analyse, som skal vise, hvorvidt adgangen kan lukkes via ændring i organisering af opgaverne i KS og lukning af relevante autorisationer</p> <p>Såfremt adgangen mod forventning ikke kan lukkes via omorganisering, vil KS designe og implementere en kontrol der mitigerer risici.</p> <p>Handlingsplanen vil være gennemført 1. maj 2018</p>

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Indkøb	<p>Ved indkøb, hvor der ikke kan ske automatisk match med indkøbsordren, har vi konstateret, at processen til sikring af, at ordre oprettet i indkøbssystemet følger den optimale vej gennem Work flow, ikke er udarbejdet eller er mangelfuld</p> <p>ERP-programmet har sammen med Intern Revision gennemført analyse af indkøbscompliance med udgangspunkt i Intern Revisions forbrug, indkøb og fakturabehandling.</p> <p>Med udgangspunkt i Compliancerapporten i BO er der foretaget opfølgning på de enkelte fakturaer, og ved</p>	For at sikre korrekt og effektivt bilagsflow samt retvisende rapportering omkring efterlevelsen af kommunens regler for indkøb (compliance) henstilles det, at der designes og implementeres en proces, der effektivt håndterer de fejlkilder der er identificeret.		<p>Handlingsplanen er under udarbejdelse.</p> <p>Der er identificeret følgende årsager til manglende happy flow og at køb ikke indgår i complianceopfølgningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Den primære årsag til manglende happy flow og registrering som compliance er, at leverandøren ikke påfører indkøbsordrenummeret, påsætter et eget indkøbsordrenummer hhv. påsætter det i forkert felt. Leverandøren har ikke angivet korrekt

	<p>sammenholdelse med foretagne indkøbsordrer, varemodtagelser og posteringer. Der er identificeret flere årsager til manglende happy flow og at køb ikke indgår i complianceopfølgningen.</p>		<p>mængdeenhed. En KK-bruger har dernæst været inde og ændre mængdeenheden, så den matcher indkøbsordren og indlæsningsprogrammet kan derfor ikke finde referencen til indkøbsordren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indlæsningsprogrammet har fortaget korrekt match, men pga. manglende varemodtagelse er den ikke bogført automatisk. • Automatisk kontering af småforskelle vil sikre, at fakturaer med match bogføres automatisk, selvom der er en lille forskel i fakturaens samlede beløb og summen af de enkelte fakturalinjer. Dette vedrører forskelle, som ligger under tolerancegrænsen og er sat i værk. <p>Handlingsplanen vil tage udgangspunkt i den udarbejdede analyse og vil indeholde en governance med en klar rolle- og ansvarsfordeling mellem Center for Indkøb, forvaltningerne og KS for fakturabehandling. Desuden vil der i samarbejde med CFI etableres en indkøbscompliancefunktion, som har til formål at sikre happy flow i indkøbsprocessen.</p> <p>Udkast til handlingsplan forventes at foreligge medio uge 17 til drøftelse med Intern Revision.</p> <p>Handlingsplanen vil være gennemført 30. juni 2018.</p>
--	--	--	--

Organisationsområde	ØKF-BIF	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Moms	<p>Tværgående - I forbindelse med vores revision af regnskabsbilag er vi blevet bekendt med, at der i visse tilfælde trækkes moms af fakturaer, hvori der IKKE indgår moms, uden at dette er blevet bemærket i den bilagskontrol, som KS udfører på tværs af kommunens forvaltninger. I de konkrete tilfælde vedrørte det tolkeydelse uden moms, der i BIF er registreret og momsen fratrukket. Vi foretog derefter kontrol af andre</p>	<p>Det skal henstilles, at den kontrol af bilagsmaterialet, som udføres i KS, opkvalificeres således, at kontrollen omkring korrekt kontering i forhold til moms er mere effektiv.</p> <p>Endelig skal det henstilles, at BIF undersøger og eventuelt berigtiger</p>		<p>KS vil designe en mere effektiv kontrol, som har til formål at sikre, at der sker en korrekt håndtering af moms. Dette vil ske ved kompetenceløft af de medarbejdere, som foretager kontrollen samt tilførsel af flere ressourcer til momsområdet i KS. Kontrollen vil blive drøftet med Intern Revision og justeret om nødvendigt. Kontrollen vil være designet og implementeret pr. 30. juni 2018.</p>

	<p>tilsvarende tolkeydelser og fandt, at der i overvejende grad også fejlagtigt var trukket moms af disse fakturaer.</p> <p>I forlængelse af ovenstående har vi undersøgt forholdet lidt nærmere. BIF har bogført i alt 89,1 mio.kr. for 2014-17 under art 4.9. på funktion 05.68.91. Der er således refunderet 22,3 mio. kr. i moms. En simpelt tilfældig gennemgang af 10 bilag for 2017 viser i alle tilfælde, at de bogførte udgifter vedr. tolkebestand (tegnsprog) ikke indeholder moms. Efter vores vurdering er der stor risiko for, at samtlige bogførte udgifter ikke indeholder moms. Denne vurdering understøttes endvidere af tal fra Danmarks Statistik.</p> <p>Her kan det udledes, at andre hovedstadskommuner kun har bogført uvæsentlige udgifter under art 4.9 på funktion 05.68.91.</p> <p>Den for meget hjemtagne momsrefusion kompenseres delvist af, at der er statsrefusion jf. pkt. 2. Refusionen er på 50% af udgifter under gruppering 007, hvor foranstående udgift er bogført jf. pkt. 3 (grupperingen kan udledes af IMKONTO)</p>	forholdet omkring kontering af tolkebestand.		<p>For at kunne sikre, at der ikke sker fejlkontering, hvilket er tilfældet for den nævnte observation, vil der blive gennemført undervisning på baggrund af stikprøver på udgiftsområdet. Ved intern omprioritering af opgaver og ressourcer i KS, Center for Finans vil der blive allokeret yderligere et årsværk til momsområdet pr. 15.8.2018. Undervisning påbegyndes i august 2018.</p> <p>Vedr. BIF vedrører fejlen alene tidligere år og er rettet fra 1. januar 2018. Fejlen skal berigtiges for perioden 2013-2017. Beskæftigelses og Integrationsforvaltningen har foretaget en opgørelse af fejlens omfang i disse år. Økonomiforvaltningen skal berigtige momsopgørelse, så der tilbagebetales 25,9 mio. kr. til staten. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen skal berigtige statsrefusion, så der modtages 8,5 mio. kr. fra staten. Beskæftigelsesforvaltningen indstiller i de bevillingsmæssige ændringer ifm. første regnskabsprognose, som blev udvalgsbehandlet i BIU 30. april, at der udover de 8,5 mio. kr. i merrefusion overføres differencen på 17,4 mio. kr. fra Beskæftigelses- og integrationsudvalgets ramme til Økonomiudvalgets ramme.</p>
--	---	--	--	---

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
4.2 Autorisationer	<p>Den gennemførte analyse af autorisationer har inden for området SAP Basis afdækket uhensigtsmæssig tildeling af kritiske roller og/eller tildeling af kritiske roller til mange brugere.</p> <p>De fleste kritiske roller kan dog henføres til Programmet og implementeringen af systemet i kommunen. Disse er lukket med udgangen af februar måned 2018, hvor Programmets fase 1 er afsluttet.</p> <p>Indenfor Purchase-to-Payment er der</p>	<p>Revisionen henstiller, at det i alle tilfælde tilstræbes ikke at designe jobfunktionsroller (Compositroller) med indbyggede funktionsadskillelseskonflikter, ligesom der ikke bør ske tildeling af funktions- og enkeltroller med funktionsadskillelses konflikter.</p> <p>Desuden henstilles det, at alle roller med kritiske adgange kun tildeles en meget begrænset skare af medarbejdere, at disse er korrekt uddannet i brugen heraf samt, at der er designet og implementeret passende kontrol med deres brug af disse rettigheder.</p>	●	<p>Handlingsplanen er under udarbejdelse.</p> <p>Overordnet vil den indeholde vurdering af i hvilket omfang KS kan organisere sig ud af de nævnte SOD konflikter i Deloitte's analyse.</p> <p>Såfremt det ikke i fuldt omfang er muligt at organisere sig ud af konflikterne, vil KS designe og implementere kontroller, som mitigerer risikoen jf. Deloitte's SOD analyses</p>

	identificeret tildeling af jobfunktion og funktionsroller, der enkeltvis eller i kombination indeholder konflikter med hensyn til funktionsadskillelse.			anbefalinger. Handlingsplanen forventet at være gennemført pr. 31. oktober 2018
--	---	--	--	--

Organisationsområde	ØKF-KS	Revisionsområde/emne	KØR	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Interne kontroller KØR	<p>I forbindelse med vores revision har vi testet den kontrol, der halvårligt udføres vedrørende de adgange, der i den fælles forretningsgang er kategoriseret som udvidede adgange.</p> <p>Kontrollen omfatter en kontrol af, at de få medarbejdere, der er tildelt ”udvidede rettigheder”, også fortsat skal være autoriseret hertil. Dette sker ved at indhente kvittering fra de ”opfølgingskonsulenter”, der er udpeget hertil i forvaltningerne.</p> <p>Endvidere at de pågældende medarbejdere ikke samtidig er tildelt en række specificerede funktioner, der sammen ville indebære en manglende funktionsadskillelse (se oversigt efter skemaet)</p>	Vores test af denne kontrol er gennemført uden bemærkninger.		
Interne kontroller KØR	<p>I forbindelse med vores revision har vi testet den kontrol, som KS udfører rettet mod posterings, der er foretaget af medarbejdere med de udvidede rettigheder.</p> <p>Testen viste, at der ikke i alle tilfælde følges op på, at den dokumentation der, ifølge den fælles forretningsgang på området, skal foreligge, også rent faktisk foreligger, uanset om dette er dokumenteret via arkiverede udskrifter eller det er opfølgning på henvisning til elektroniske arkiver eller lignende.</p>	Det skal henstilles, at det ved udførelse af kontroller altid sikres, at stikprøven er ufravigelig, og at den nødvendige dokumentation påses vedlagt eller at det anføres, hvilken dokumentation der er påset		<p>KS vil indskærpe overfor relevante medarbejdere, at der altid skal vedhæftes dokumentation for posterings og principperne for udførelsen af kontrollerne følges</p> <p>Desuden indføres en stikprøvekontrol for at sikre, at der er vedhæftet dokumentation på posterings.</p> <p>Kontrollen vil være designet og implementeret pr. 30. juni 2018.</p>

Bilagskontrol	<p>I forbindelse med vores gennemgang af regnskabsbilag er vi blevet bekendt med, at den stikprøvevise gennemgang af regnskabsbilag, som foretages af KS, og som er en del af den ledelsesrapportering, som forvaltningerne har modtaget i 2017, ikke har omfattet regnskabsbilag fra Kvantum.</p> <p>Den udførte kontrol tjener i vid udstrækning som en overvågende kontrol til at afdække, om Kommunens bogføring er foretaget i overensstemmelse med god bogføringsskik, som det er defineret i Kasse- og</p> <p>Regnskabsregulativet med bilag og uddybet i forretningsgangen på området, såvel som det bistår til den løbende overvågning af, at indkøb foretages jf. indkøbsaftaler, at betalingsfrister overholdes etc.</p>	<p>Det betragtes som god governance, at ledelsen løbende sikrer sig, at der er et effektivt internt kontrolmiljø, som sikrer overholdelse af gældende regler og forskrifter.</p> <p>Det skal henstilles, at KS med virkning fra 1. januar 2018 sikrer, at kontrollerne udføres i overensstemmelse med de gældende regler og at forvaltningerne modtager den fornødne ledelsesinformation.</p>	●	<p>Handlingsplanen omfatter et årshjul for stikprøverne, som foretages af KS og som er en del af ledelsesrapporteringen.</p> <p>Stikprøverne vedr. købsfakturaer, udbetalinger til KK-medarbejdere, finansposter og enegodkendte fakturaer under 10.000 kr. er igangsat for 2018 og er gennemført ultimo maj 2018.</p> <p>Derudover har KS udført stikprøvekontrol i KØR for manuelle udbetalinger og manuelle atypiske udbetalinger. KS vil ved gennemgangen af processerne i forbindelse med projekt CF 2.0 få afklaret, om disse kontroller fortsat skal udføres. Hvis de fortsat skal udføres vil de være udført for 1. kvartal pr. 30. juni 2018. Endelig vil KS som hidtil udføre temakontroller i Kvantum. Disse forventes gennemført 31. oktober 2018.</p>
---------------	---	---	---	--

Organisationsområde	Forvaltningerne	Revisionsområde/emne	Kvantum	Handlingsplan
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Bilagsrevision	<p>I forbindelse med vores stikprøvevise gennemgang af bilag har vi identificeret flere forhold for hvilke, den regnskabsmæssige behandling er i strid med kommunens regler herfor.</p> <p>- BUF - Vi har i ét tilfælde konstateret, at der er udbetalt honorar til en medarbejder, der ved siden af sit almindelige job arbejder som SSP-medarbejdere og at dette honorar afregnes via udlægsafregning.</p>	<p>Det skal henstilles, at de omtalte forvaltninger undersøger og berigtiger de identificerede forhold og samtidig præciserer de gældende regler for enhederne</p>	●	<p>Ift. pkt. 1, så har BUF efterfølgende gennemgået samtlige udlæg udbetalt via Kvantum, mhp. at se om dette var normal praksis. Der var ikke andre tilfælde af SSP-udbetalinger. Vi har efterfølgende indskærpet, at løn skal udbetales det sted medarbejderen er ansat. Et evt.</p>

	<p>- BUF - Vi har desuden konstateret, at KK har betalt bøder for beskæftigelse af medarbejdere uden arbejdstilladelse for 70 t.kr. hvilket indikerer, at der er ikke uvæsentlige uhensigtsmæssige problemstillinger i løn- og personaleprocessen mht. løbende indhentelse og opdatering af arbejdstilladelser for medarbejdere.</p> <p>- KFF - Vi har i ét tilfælde konstateret, at en medarbejders abonnement på bredbånd fra YouSee betales via udlægsafregning. Der er vores umiddelbare opfattelse, at det falder under principperne for en bruttolønsordning, hvilket ikke er en mulig aflønningsform i KK.</p>		<p>SSP tillæg fra anden enhed skal afregnes internt mellem de 2 enheder.</p> <p>Ift. pkt. 2. Så har KS udarbejdet en ny forretningsgang, hvor rapport sendes til forvaltningspartner til opfølgning. Det er BUF's anbefaling, at KS sender direkte avis om udløb/ophør af arbejdstilladelser til såvel den direkte leder OG til forvaltningen - og ikke kun til forvaltningen som foreslået af KS. Direkte besked til leder og til forvaltningspartneren forventes at løse den omtalte udfordring.</p> <p>Oift. Punkt 3 har KFF fundet, at medarbejderens adgang til internetnet skyldes et arbejdsmæssigt begrundet behov. Jf. uddrag af kommunens retningslinjer om personalegoder skal mobilt bredbånd oprettes og bestilles via Remedy, såfremt kommunen skal afholde udgifter til oprettelse og abonnement. Såfremt der er adgang til kommunens netværk er adgangen til internet skattefri. I det konkrete tilfælde vil KFF sikre, at internetabonnementet overflyttes til en af kommunens mobile bredbåndsløsninger. KFF vil efter årsafslutningen iværksætte en afdækning af om der er andre lignende ordninger i forvaltningen med henblik på at sikre en tilsvarende håndtering.</p>
--	---	--	---